

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

פענוח הערות ומראי-מקומות

לקוטי שיחות ויצא חלק כ שיחה א.

פרשתינו פרק כח פסוק יא. ויפגע במקום וילן שם כִּי־בא השמש ויסקח מאבְּגֵי המקום וישם מראשיתיו וישכב במקום ההוא:

שנה, אמר רבי ח'א רבּה פל דְּכַר וְדְכַר שְׁהִיָּה לְבֹן מִתְּנָה עִם אֲבִינוּ יַעֲקֹב הָיָה חֹזֵר עֲשֹׂר פְּעָמִים לִמְפָּרַע, שְׁנָאֲמַר (בראשית ל, לד): הֵן לוֹ. רַבָּנֹן אֲמַרִי מֵאָה פְּעָמִים, שְׁנָאֲמַר (בראשית לא, מא): וְהַחֲלִיף אֶת מִשְׁפָּרְתִּי עֲשָׂרַת מְנִים, וְאִין מְנִין פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה.

(3) פרשתינו לא מ. הִיִּיתִי בַּיּוֹם אֶכְלָנִי חֲרִב וְקָרַח בְּלִילָהּ וַתִּגְדַּל שְׁנִתִּי מֵעֵינַי:

(5) תהלים כב ד. וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל.

(6) פרשתינו לא ו. וְאַתָּה יִדְעָתָן בִּי בְּכָל־פְּחֵי עֲבֹדָתִי אֶת־אֲבִיכֹן:

רמב"ם ס"ה שכירות. כְּדָרָךְ שֶׁמְזַהֵר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁלֹּא יִגְזֹל שָׂכָר עֲנִי וְלֹא יַעֲכֹבְנוּ כִּף הָעֲנִי מְזַהֵר שֶׁלֹּא יִגְזֹל מִלֵּאכָתָה בַּעַל הַבַּיִת וַיִּבְטֹל מַעֲט בְּכָאן וּמַעֲט בְּכָאן וּמוֹצִיא כָּל הַיּוֹם בְּמִרְמָה אֵלָּא חֵיב לְדַקְדָּק עַל עֲצָמוֹ בְּזִמְנֵי שְׁהָרִי הַקְפִּידוֹ עַל בְּרָכָה רַבִּיעִית שֶׁל בְּרַכַּת הַמְזוֹן שֶׁלֹּא יִכְרֹךְ אוֹתָהּ. וְכֵן חֵיב לַעֲבֹד בְּכָל פָּחוּ שְׁהָרִי יַעֲקֹב הַצַּדִּיק אָמַר כִּי בְּכָל פָּחִי עֲבֹדָתִי אֶת אֲבִיכֹן. לְפִיכֹךְ נָטַל שָׂכָר זֹאת אִף בַּעוֹלָם הַזֶּה שְׁנָאֲמַר (בראשית ל מג) "וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד": סְלִיקוּ לֵהוּ הַלְכוֹת שְׁכִירוֹת

טור חו"מ סו"ס שלו. כֹּתֵב הַרְמַב"ם כְּדָרָךְ שְׁמוּזָהָר בַּע"ה שֶׁלֹּא יִגְזֹל שָׂכָר עֲנִי וְלֹא יַעֲכֹבְנוּ כִּךְ מוֹזָהָר הָעֲנִי שֶׁלֹּא יִבְטֹל מִלֵּאכָתָה בַּע"ה וַיִּבְטֹל מַעֲט כִּכְּאֵן וּמַעֲט כִּכְאֵן וּמוֹצִיא כָּל הַיּוֹם בְּמִרְמָה אֵלָּא חֵיב לְדַקְדָּק עַל עֲצָמוֹ שְׁהָרִי דַּקְדְּקוּ חֲכָמִים בְּזִימּוֹן וְעַל בְּרַכָּה רַבִּיעִית שֶׁלֹּא יִכְרֹכוּ בְּרַכָּה רַבִּיעִית בְּבִרְכַּת הַמְזוֹן וְכֵן חֵיב לַעֲבֹד בְּכָל

(1) פרשתינו פרק כח פסוק יא. ויפגע במקום וילן שם כִּי־בא השמש ויסקח מאבְּגֵי המקום וישם מראשיתיו וישכב במקום ההוא:

(2) בראשית רבה פרק סח יא. וישכב במקום ההוא, רבי יהודה ורבי נחמיה, רבי יהודה אמר כאן שכב אבל כל ארבע עשרה שנה שהיה טמון בבית עבר לא שכב. ורבי נחמיה אמר כאן שכב, אבל כל עשרים שנה שעמד בביתו של לֶבֶן לא שכב, ומה היה אומר, רבי יהושע בן לוי אמר חמש עשרה שיר המעלות שבספר תהלים, מאי טעמיה (תהלים קכד, א): שיר המעלות לְדָוִד לְיִלִּי ה' שְׁהִיָּה לְבֹן יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר, מַה טַעַם (תהלים כב, ד): וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.

שם פרק עד יא. זֶה עֲשָׂרִים שָׁנָה וּגו' טַרְפָּה לֹא הִבְאִיתִי אֵלָיָהּ, דְּקִטְלָא, אֲנִכִּי אֲחֻטָּנָה מִיָּדִי תִּבְקֹשְׁנָה (בראשית לא, לח לט), אֲנִי הִיִּיתִי חוֹטֵא עַל הָאָרֶץ, שְׁכָךְ גִּזַּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָרֶץ שִׁיְהִיָּה טוֹרָף וְאוֹכֵל מִצֵּאֲנֹו שֶׁל לֶבֶן בְּכָל יוֹם. וְאִם תֹּאמַר שֶׁאִם הָיָה רוּעָה אַחֵר הָיָה מִצִּילָן, תִּלְמוּד לֹאֲמַר (ישעיה לא, ד): כֹּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאָרֶץ וְהַפִּיר עַל טְרָפוֹ אֲשֶׁר יִקְרָא עָלָיו מֵלֵא רַעִים מְקוֹלָם לֹא יִחַת וּמִהֶמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה. (בראשית לא, לט): גִּנְבָתִי יוֹם וּגִנְבָתִי לַיְלָה, קָרִיִּין לִי גִנְבָא בִּימָמָא וּגִנְבָא בְּלֵילִיא. מַה הָיָה אוֹמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר ט"ו שִׁיר הַמַּעֲלֹת שֶׁבְּסֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר, הִדָּא הוּא דְּכִתְיִב (תהלים קכד, א): לְיִלִּי ה' שְׁהִיָּה לְבֹן יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר (תהלים כב, ד): וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. (בראשית לא, מא): זֶה לִי עֲשָׂרִים

כחו שכן יעקב אמר (בראשית ל"א:ו') בכל כחי עבדתי את אביכן לפיכך נטל שכר בעוה"ז על כן שנאמר (שם ל') ויפרוץ האיש מאד מאד:

שו"ע שם. מוזהר הפועל שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן לפיכך נטל שכרו בעוה"ז שנא' ויפרוץ האיש מאד מאד:

שו"ע הרב חו"מ הלכות שאלה ושכירות ס"כ. וכדרך שבעל הבית מוזהר שלא לגזול שכר העני ולא לאחרו כך העני מוזהר שלא יבטל מלאכת בעל הבית ויבטל מעט כאן ומעט כאן ומוציא כל היום במרמה אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו חכמים על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברכו אותה הפועלים משום ביטול מלאכתו של בעל הבית וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן לפיכך נטל שכרו אף בעולם הזה שנאמר ויפרוץ האיש מאד מאד. לפיכך אין הפועל רשאי לעשות מלאכה בלילה ולהשכיר עצמו ביום וכן אין האדם רשאי לעשות מלאכה בבהמתו בלילה ולהשכיר ביום ואין הפועל רשאי להרעוב ולסגף עצמו שהרי מחליש כחו ולא יוכל לעשות מלאכת בעל הבית בכח וכן המלמד צריך להיות נזהר בכל זה וכן אסור לו להיות ניעור בלילה יותר מדאי מפני שיהיה עצל ביום בלימודו וכן אסור להרבות במאכל מטעם זה שהמאכל מביא השינה ועצלה. ואסור לו לעסוק בשום מלאכה אחרת עם הלימוד וכן המושיב חבירו בחנות אסור לעסוק במלאכה בחנות מפני שאין עיניו על החנות:

(7) תורה אור פרשתינו כג עמוד ג. צאן מלשין צאי כלומר דבר היוצא היינו בח' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות הוא בחי' צאן לבן לובן העליון וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאנל הם בחי' ששה סדרי משנה כו' שהם בחו' צאן שיצאי ונמשכו מענג העליון אק"ב אשר הוא בחי' עונג וזהו ויפרוץ האיש מאד מאד ויהיה לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד... ופי' הפסוק ויפרוץ האיש מאד מאד לפי פרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי רבה וגבה מאד נעלה מאד"ס ב"ה ממש... והנה יעקב אבינו ע"ה לפי שהיה בחי' מרכבה המעיין בחי' צאן ע"י עבודתו.

תורת חיים פרשתינו לה עמוד ב. ובמה היה עבודתו שהיה יכול להמשיך כן עד שנאמר בו ויפרוץ האיש הרוב ויהי לו צאן רבות כו' הענין היא הצד מדתו מדת הרחמים שנק' בריח התיכון שמברית מקצה העליון לקצה התחתון דהיינו מבחי פנימי הכתר ששם אור עצמות המאציל עד קצה התחתון דבחי' המל' שע"י בחי' התעוררות רחמים רבים בעצמות המאציל שאין לו שיעור למעלה ולפל' הרוממות הרי הרחמים מתפשט על הכל בשוה כנ"ל אלוקי עולם ברחמיך הרבים ברזמך דוקא שהוא הרחמים עליונים שלמעלה מן ההשתלשלות שזהי בח' לובן העליון מקור כל החסדים הפשוטים (במשי"ת) ולהיות יעקב מעורר במדתו מדת הרחמים למעלה במקור הרחמים שלמעלה מן ההשתלשלות דאבי"ע ע"כ הגם שהחליף ושינה אם כה יאמר נקודים כר' וילדו כל הצאן נקודים שהיה נמשך כל האורות העליונים, (שנק' צאן לשון יציאה ובקעה).

שם וישלח לט עמוד ג. ולהבין ביאור זה הנה יש להובין תחלה בשרש בחינת לבן ויעקב בכל העבודה שעבד יעקב ללבן בצאן דוקא ומעט אשר היה ללבן ובעבודתו וירוח לרוב כו'. דהנה מבואר במ"א על פסוק אם לא הדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן כו' דפי צאן הוא לשון יציאה ובקיעה חוץ לגדרר וחוץ למקומו כמו צאינה וראינה כו' והוא כמו היוצא לדרך שיוצא מהיכלו ומקומו לחוץ או היוצא לראות דבר מה בשוק וכמו ותצא דינה לראות כו'. וכן הוא ענין כל יציאה שהוא יוצא לחוץ מהעלו במקומו ממש כו' וכמו השמש יצא על הארץ שיצא ממקומו ובקע עובי הרקיע להאיר על הארץ כו' והנה בחינת יעקב: העליון היה רועה צאן לבן הנ"ל דהיינו שעשה תחבולות ביחודים עליונים להוציא לצאן לבן העליון מן ההעלם שבעצמות התענוג כהו בעובדא דמקלות ישר פצל ברהטים כו' שילדו כל הצאן נקודים עקדים כי שיהיה באורת העליונים האלה בחינת התכללות מכמה גוונים וכמה מיני מדריגות שונות שזהו ענין ובחינת התיקון דעולם האצילות באורת וכלים כידוע וזהו מה שכתוב ויפרוץ האיש מאד מאד שני פעמים מאד מאד.

(8) לך ד יב יא. וַיְהִי פֶּאֶשֶׁר הַקָּרִיב לְבֹא מִצְרָיִם וַיֵּאמֶר אֶל-שְׂרֵי אֲשָׁתוֹ הִנֵּה-נָא יִדְעָתִי כִּי אֵשֶׁה יַפְתִּימָאָה אֶת:

מאור עינים ס"פ שמות. ובימי אברהם עדיין לא היה הברור לגמרי ולכך בבוא למצרים ירד ממדריגתו והתחילו לבוא אצלו מחשבות מבחינת השבירה כמו

שכתוב (משלי כ"ד, ט"ז) שבע יפול צדיק וקם רצה לומר כי הצדיק יפול בבחינת השבע שהן שבע מיני מחשבות שנפלו ממקורן אך על ידי שהוא צדיק וקם ומייחד לשרשן למקור המחשבה שנקרא חכמה בחינת אחותי ונחשב לו עבדות על ידי זה יותר. לכן אמר הנה נא ידעתי כי נפלתי ממדריגתי עד שידעתי כי אשה וגו' מה שאין כן מקודם כאמור.

(9) רש"י פרשתינו כט יב ד"ה כי אחי אביה הוא. קרוב לאביה, כמו אנשים אחים אֶנְחָנוּ. ומְדַרְשׁוּ, אם לְרֵמָאוֹת הוא כָּא, גם אֶנְי אֶחָיו בְּרֵמָאוֹת, וְאִם אֶדָם כְּשֶׁר הוא, גם אֶנְי בֶּן רִבְקָה אֶחָתוֹת הַכְּשָׁרָה.

(10) סה"מ עת"ר עמוד עג. וזהו אני חכמה שכנתי ערמה שלפ"ע החכ' כך יכול לבוא בהיפוכו שהוא הערמה להבין ולעמוד על הערמומיות להעלים לנגדו בכדי לבררו כמו יעקב עם לבן ועשו כן.

ד"ה פדה בשלום תרס"ה. אמנם לקחת הברכות הי' צ"ל במרמה דוקא. והיינו להורות ע"ז שצ"ל שלא בבחירה ודעת שיבחר אדם בהם ויתאמץ להשיגם, כי הדעת מעורב טו"ר וכאשר בוחר בהם בבחירתו ודעתו הרי נאחז בהתעורבות רע שבזה ויכול להיות שלא יוכל לברר כו'.... וזו"ע הלקיחה מיצחק בדרך מרמה, ועי"ז יהי' ביעקב העוסק בהם בדרך מרמה וכמשי"ת. והנה ההיתר על המרמה הזאת היא כי בתחלה באו הניצוצות לעשו בדרך מרמה וכמ"ש והנחש הי' ערום שרימה את חוה ואדם. הרי תחלת לקיחת הניצוצות דקדושה היי במרמה ולזאת צ"ל הבירור והלקיחה ממנו ג"כ במרמה..... עיין שם בארוכה.

ד"ה הנ"ל תש"ג. אבל בגוף ועצם העניין צ"ל מפני מה מסרו נפשם רבקה ויעקב בשביל לקחת את הברכות של עשו הלא ברכות יעקב אמורים בסוף הפרשה שהם ברכת אברהם ולמה מסרו נפשם לקחת ברכות עשו בשביל יעקב, ועשו כמה עניני רמאות ומרמה דרבקה לבשה את יעקב אותם הבגדים החמודות אשר אותם לקח עשו מנמרוד ועל חלקת צוארו של יעקב ועל ידיו לבשה עורות גדיי העזים ויעקב אמר ליצחק דזה מה שעשו הוא בכרך הוא מטעם אנכי מי שאנכי דכל זה הוא רמאות מה שליעקב איש תם הוי מס"ג ממש והכל הוא בשביל לקחת ברכות עשו, דלכא"ו הוי דברים גשמי, ועוד יותר אשר בשביל לקבל ברכות אלו הנה יעקב מוסר נפשו ללבוש בגדי נמרוד שהמריד את העולם על הקב"ה כמ"ש רש"י ע"פ לפני ה' (בראשית י', י"ט) מתכוין להקניטו על פניו,

ובגוף העניין צ"ל השייכות דבגדי נמרוד לברכות עשו, אך הענין הוא דהנה זה מה שיצחק רצה לברך את עשו הגם שידע שעשו אינו כדבעי מ"מ רצה לברכו הוא מפני שראה שיש בו ניצוצות קדושות מאד ורצה להמשיך עליו אור עליון שע"ז ילוקטו ממילא הניצוצות וכמו האבוקה כשמתקרבת אל הניצוץ נכלל ממילא הניצוץ באבוקה כך ע"י שיאיר עליו אור עליון יתעלו הניצוצות ממילא ויכללו בהאור העליון וז"ש ויתן לך האלקים מטל השמים שהוא מלא דנטיף מעתיקא הנק' טל של תחי' טל שעתיד להחיות בו את המתים והן ז' מלכין קדמאין דמיתו וע"י הטל נעשה תחה"מ להיות שהטל הוא בחי' שלמע' מבחי' תהו ותקון ולכן הנה ע"י הטל מתבררים ומתעלים ממילא בחי' הניצוצות דתהו ורצה יצחק להמשיך זה על עשו בכדי שיתברר ויתעלה, אבל באמת טעה בזה כי הוא ראה את עשו מלמעלמ"ט מצד בחי' המקיף דלבונה זכה וחשיב שהוא טוב, ואפשר להתברר באופן כזה, אבל באמת א"א להיות הבירור באופן כזה שאם היי ממשיך על עשו גילוי אור עליון הי' באחת משתי פנים, אם שהי' נבלע בתוכו או שהי' מתבטל ומתאבד מציאותו לגמרי, דהנה ידוע שיש יניקת החיצונים גם מבחי' המקיף העליון וכמ"ש אם תגביה כנשר כו' והיינו מבחי' חיצוני המקיף דשם כחשיכה כאורה ויכולים הכל לקבל, וזהו שאם הי' נמשך עליו מבחי' חיצוני המקיף הי' נבלע בתוכו, ואם הי' נמשך מבחי' פנימי, המקיף שא"א לסט"א לקבל משם ח"ו היתה מתבטלת מציאותו לגמרי דזהו ההפרש בין הקדושה ולהבדיל הקליפות וסט"א, דקדושה הו"ע אכילה וכמ"ש ואם האכל יאכל, אבל בקלי' וסט"א הו"ע בליעה והלעטה כמ"ש חיל בלע, ועשו אמר הלעיטני, דגילוי אור עליון הנמשך ח"ו לקליפו' וסט"א או שנבלע בתוכם או שפועל בהם הביטול ע"י שבירה כמ"ש ועברתי בארץ מצרים כו' דעי"ז נשברה קליפת מצרים, ולזאת א"א הי' שיהי' הבירור דעשו ע"י שיומשך עליו אור עליון כ"א הי' צ"ל המשכת האור דבחי' טל השמים ליעקב דוקא, דבסטרא דקדושה יוכל להתקבל גם בחיי אור עליון הנ"ל וע"י יעקב נעשה הבירור לאט לאט באופן שלא יתבטל ויתבררו הניצוצות שנפלו למטה מטה דזהו יעקב י' עקב דגם בעקביים ממש ביכולתו של יעקב לברר ולהעלות הניצוצות היותר נמוכות להיות שליעקב יש הכלים רחבים דתקון, וזהו שהברכות היו צריכות ליעקב דוקא, וטעם הדבר שבאו בדרכי ערמה ומרמה הוא לפי דנפילת האורות דתהו בשבירת הכלים דתהו היו ג"כ בדרך ערמה וכמ"ש והנחש הי' ערום שרמה את חוה

ואדם, הרי תחלת לקיחת הניצוצות דקדושה הי' במרמה ולזאת צ"ל הברור והלקיחה ממנו ג"כ במרמה, וזהו דרבקה ויעקב שהן אדם וחיה, דשופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם קדמאה ורבקה היתה בחיי חיה, עשו ג"כ מרמות ותחבולות בזה לקחת את הברכות מעשו וכידוע דמ"ש בחכמה אתברירו היינו בחי' ח"ס דמשם עיקר הכח על הברור, וח"ס נק' ערמה, וכמ"ש אני חכמה שכנתי ערמה.....עין שם.

(11 בראשית רבה סה כ. דָּבָר אַחֵר, הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב, אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשֵׁעָה שֶׁיַּעֲקֹב מְרַפֵּין בְּקוֹלוֹ, יְדִי עָשׂו שׁוֹלֵטוֹת, דְּכָתִיב (שמות טו, כד): וַיְנַגְּדוּ כָּל הָעֵדָה, (שמות יז, ח): וַיִּבְאֵר עַמְלֶק, וַיִּבְשָׁעָה שְׁהוּא מִצְרָפָף בְּקוֹלוֹ אֵין הִיָּדִים יְדִי עָשׂו, אֵין יְדִי עָשׂו שׁוֹלֵטוֹת. אָמַר רַבִּי אֲבָא בַּר כְּהֵנָּה לֹא עָמְדוּ פִּילֹסוֹפִין עוֹלָם כְּבִלְעָם בֶּן בְּעוֹר וְכַאֲבִימִיּוֹס הַגִּדִי, נִתְכַּנְסוּ כָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲצִלּוֹ, אָמְרוּ לוֹ תֹאמַר שְׂאֵנִי יְכוּלִים לְזַדּוֹג לְאַמָּה זֹה, אָמַר לָכֵן וְחִזְרוּ עַל בְּתִי כְּנִסְיוֹת וְעַל בְּתִי מְדַרְשׁוֹת שְׁלֵקוּן, וְאִם מִצְּאֵתָם שָׁם תִּינּוֹקוֹת מִצְרָפָפִין בְּקוֹלָן אֵין אִתָּם יְכוּלִים לְהִזְדַּג לָהֶם, שְׂקֹד הִבְטִיחוּן אֲבִיהֶן וְאָמַר לָהֶם, הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב, בְּזִמְנָן שְׁקוּלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב מִצְוִי בְּתִי כְּנִסְיוֹת אֵין הִיָּדִים יְדִי עָשׂו, וְאִם לֹא, הִיָּדִים יְדִי עָשׂו, אִתָּם יְכוּלִים לָהֶם.

(12 מדרש שוחר טוב א. ולא יהיו קורין בהם כקורין בספרים אלא יהיו קורין בהן ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות.

יִלְקוּט שִׁימוּנֵי תַהִילָם רַמְזֵי תַרִי"ג. אמר רבי יהושע בן קרחה עשרים פעמים כתיב אשרי בספר תהלים כנגד עשרים הוי שבספר ישעיה, א"ר תמה אני היאך למדני רבי יהושע שכל אשרי כתובים בספר תהלים ואנו אומרים כ"ב כנגד כ"ב אותיות שבתורה, ועליהם הוא אומר יהיו לרצון אמרי פי שיעשו ויחקקו לדורות, ואל יהיו קורין בהם כקורין בספרי מירס אלא יהיו קורין בהן והוגין בהן ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות שנאמר יהיו לרצון אמרי פי.

(14 חיי שרה כה ז. וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־תַי אֲבִרְהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֹת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחֶמֶשׁ שָׁנִים:

(15 וירא כא ה. וְאֲבִרְהָם בֶּן־מֶצֶת שָׁנָה בְּהַגְלִד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ:

(16 תולדות כה כו. וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וַיָּדוּ אֶתְחֵל בְּעֵקֶב עָשׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יִצְחָק בֶּן־שִׁשְׁיִים שָׁנָה בְּלָדָתָ אִתָּם:

(17 פרשתינו לא מב. וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וַיָּדוּ אֶתְחֵל בְּעֵקֶב עָשׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יִצְחָק בֶּן־שִׁשְׁיִים שָׁנָה בְּלָדָתָ אִתָּם:

רש"ש לב"ר פס"ח שם. לולי ה' יהיה לנו יאמר נא ישראל סבא, כי מצינו בו אמר מעין זה בסוף הסדר לולי אלהי וגו' היה לי וגו'.

(18 דרוש הצ"צ התמים חוברת ג עמוד ז. ראה בסוף.

(19 ואתחנן ה עמוד א. וזהו ענין שבארות שחפר אברהם סתמום פלשתים אחרי מות אברהם כי פלשתים לצנים היו בחיי הוללות ושמחה דקליפה ולכן אחרי מות אברהם היינו בהסתלקות האהבה דקדושה יש יניקה לחיצונים מהבארות שהוא בחי' אהבה הנמשכת כמים שמבחי' אברהם והיינו להיות לעומת זה של בחי' זו דקדושה אבל ע"י חפירה דיצחק שחפר עוד הבארות הללו דאברהם לא נפסקה עוד נביעתם שאין להוללות ושמחה דקליפה יכולת כלל לעמוד נגד מדת היראה והפחד דקדושה שהרי אינן כלל לעומת זה של היראה כו'. ועמ"ש ע"פ אלה תולדות יצחק וסד"ה ויהי בשלח פרעה כו' ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים ע"ש. ועמ"ש ב' חקת ע"פ באר חפרוה שרים וע' בזהר פי צו (דל"ב ע"א) ובפ' הרמ"ז שם. והנה גם בחינת יצחק שהוא מדת היראה ופחד דקדושה כשהיא רק לבדה יש לה ג"כ מנגד מבחי' הגבורה דקליפה" וכמו יראה רעה או כעס וכו' כי אף שע"פ רוב יש כח ועוז בכל מדה דקדושה לבטל המדה דקליפה המנגדת לה כי יש יתרון לצד הקדושה על הקליפה כיתרון האור מהחושך. עכ"ז לפעמים נאמר ולאום מלאום יאמץ כנ"ל. והיינו דוקא נגד מדה א' דקדושה אבל ע"י הצטרפות והתכללות גם המדה השנית דקדושה להיות התכללות אהוי"ר אז לא יוכלו המנגדים שבלעומת זה לנגוע בהן. וע"ז נאמר ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מע"פ הבאר כו' כל העדרים דייקא היינו התכללות המדות ואזי וגללו את לב האבן המטמטם הלב כו'. אמנם כ"ז במדות חו"ג אבל בחי' יעקב הוא בריח התיכון ומדתו אמת שהוא הארה מכתר. והיינו להיות כי התפארת הוא המחבר חו"ג וזהו ענין יושב אהלים כמ"ש בזהר ס"פ תרומה (דקע"ה ע"ב). ויקרא (י"ב ב'). וישלח (קס"ז ב'). ועיין ברבות תולדות פ' ס"ג יושב אהלים שני אוהלים אהלו של שם ואהלו של עבר, רומז ג"כ לשני משכנן עילאין תשב"כ ותשבע"פ ואפשר תשב"כ נק' אהלו של שם שכל התורה היא שמותיו של הקב"ה (וע' זח"א בראשית ד"נ ע"ב).

וע' עוד מענין יושב אוהלים ברבות וישלח פע"ט בחקתי ס"פ ל"ו. במדבר פרשה ג' דרי"ד א'. נשא פי"ג גבי ביום השני הקריב נתנאל. ובפ' דברים). וכיון שכן שהוא כולל חו"ג ע"כ לא יוכלו החיצונים לינק ממנו וכמ"ש כי לא יכול לו וכתוב כי שרית כו' ולכן הוא בלבדו גלל האבן מע"פ הבאר כו' ולכך נק' מדה זו אמת כמ"ש שפת אמת תכון לעד שאין למדה זו הפסק מחמת הלעומת זה כו'.

(20) לקוטי תורה אמור לה עמוד ג. וזהו מארז"ל תפלות אבות תקנום. פ"א אבות הם חג"ת שנמשך מהם אהו"ר ורחמנות שהם אברהם יצחק ויעקב.

(23) אגרת התשובה פרק ד. וביאור הענין, פנודע ממאמר אליהו: "אנת הוא דאפיקת עשר תיקוניו, וקרינן להון עשר ספירו, לאנהגא בהון עלמין סתימין וכו'. וכל ה' ספירות נכללות ונרמזות בשם הנ' ברוך-הוא. כי הי"ד, שהיא בחינת נקודה לבד, מרמזת לחכמתו ויתברך, שהיא בבחינת העולם והסתר קודם שפאח לבחינת התפשטות וגילויי ההשגה וההבנה (והקוץ שעל הי"ד רומז לבחינת רצון העליון ברוך-הוא, שלמעלה מעלה ממדרגת בחינת חכמה עילאה, פנודע). ואחר שפאח לבחינת התפשטות וגילויי ההשגה וההבנה לעלמין סתימין נכללת ונרמזת באות ה"א, שיש לה בחינת התפשטות לרוחב, המורה ומרמז על הרחבת הביאור וההבנה, וגם לאורך, המורה על בחינת ההמשכה וההשפעה מלמעלה למטה לעלמין סתימין. ואחר כך, ששנמשכת המשכה והשפעה זו יותר למטה לעלמין דאתגליון, וכמו האדם שרוצה לגלות חכמתו לאחרים על-ידי דיבורו על דרך משל – נכללת ונרמזת המשכה זו באותיות ו"ה. כי הני"ו מורה על ההמשכה מלמעלה למטה. וגם המשכה זו היא על-ידי מדת חסדו וטובו ושאר מדותיו הקדושות, הנכללות בדרך כלל במספר שש, שפסוק: לך ה' הגדולה וכו'" עד "לך ה' הממלכה וכו'", ולא "עד" בכלל. כי מדת מלכותו ויתברך נקראת בשם "דבר ה'", כמו שכתוב: "באשר דבר מלך שלטון". ונכללת ונרמזת באות ה"א אחרונה של שם הנ', כי פנימיות ומקור הדיבור, הוא ההכל העולה מן הלב ומתחלק לה' מוצאות הפה: אחה"ע מהגרון וכו', וגם הברת ה"א היא בחינת הכל לבד, כמו שנקראת: "אתא קליא דלית בה מששא". ואף שאין לו דמות הגוף חס ושלום, אף דברה תורה כלשון בני אדם, בשגם, שגם "דבר ה'" – כ"ב אותיות, המתחלקות לה' חלקי המוצאות, ובהן נברא כל היצור (וכמו שנתבאר בלקוטי-אמרים חלק ב' פרק י"א, ביאור ענין אותיות אלו).

(24) ספרי ואתחנן ו ה. (ה) ואהבת את ה' אלהיך, עשה מאהבה, הפריש בין העושה מאהבה לעושה מיראה, העושה מאהבה שכרו כפול ומכופל. לפי שהוא אומר (דברים י כ) את ה' אלהיך תירא ואותו תעבד, יש לך אדם שהוא מתירא מחברו, כשהוא מצריכו מניחו והולך לו, אבל אתה עשה מאהבה שאין לך אהבה במקום יראה ויראה במקום אהבה אלא במדת מקום בלבד.

(25) רש"י תהלים בתחילתו. אשרי האיש. בעשרה לשונות של זמר נאמר ספר זה, בנצוח, בנגון, במזמור, בשיר, בהלל, בתפלה, בברכה, בהודאה, באשרי, בהללויה,

(26) ברכות לה עמוד א. וכדרכי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מנין שאין אומרים שירה אלא על הנין? — שפאמר: "ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים", אם אנשים משמח, אלהים במה משמח? מכאן שאין אומרים שירה אלא על הנין!

(27) פרש"י ס"פ נח ד"ה (בחרן הנו"ן הפוכה לומר לך, עד אברהם חרון אף של מקום):

(28) פרש"ינו ל מג. ויפריץ האיש מאד מאד ויהי-לו צאן רב וישפוח ונעבלים וגמלים ונמרים:

(29) סוף מכות. וכבר היה רבו גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך, ושמעו קול המונה של רומי מפלטה [בחרן] מאה ועשרים מיל, והתחילו בוכין, ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: מפני מה אתה משחק? אמר להם: ואתם מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: הללו גוים שמשפחתיהם לעצבים ומקטרים לעבודה זרה יושבין בטח והשקט, ואנו, בית הדום רגלי אלהינו שרוף באש, ולא נבפה? אמר להם: לכה אני מצחק, ומה לעוברי רצונו כה, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה. שוב פעם אחת היו עולין לירושלים, פיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, פיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: מקום שכתוב בו "והר הקרב יומת", ועכשיו שוועלים הלכו בו, ולא נבפה? אמר להם: לכה אני מצחק, דכתיב: "ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הפהן ואת זכריה בן יברכיהו" – וכי מה ענין אוריה אצל זכריה? אוריה במקדש ראשון, וזכריה במקדש שני! אלא: תלה הכתוב נבואתו של

זְכָרְיָה בְּנֹבֹאֲתוֹ שֶׁל אוּרְיָה. בְּאוּרְיָה פְּתִיב "לָכֵן בְּגִלְלַכֶּם
צִיּוֹן שְׂדֵה תַחֲרָשׁ", בְּזֻכְרָיָה פְּתִיב "עוֹד יֵשְׁבוּ זִמְנִים
וְזִמְנֹת בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלָּם". עַד שֶׁלֹּא נִתְקַיְּמָה נְבֹאָתוֹ שֶׁל
אוּרְיָה הָיִיתִי מִתְיַירָא שֶׁלֹּא תִתְקַיְּמִים נְבֹאָתוֹ שֶׁל זְכָרְיָה,
עַכְשָׁיו שֶׁנִּתְקַיְּמָה נְבֹאָתוֹ שֶׁל אוּרְיָה – בִּידוּעַ שֶׁנְּבֹאָתוֹ
שֶׁל זְכָרְיָה מִתְקַיְּמָת. בְּלִשׁוֹן הַזֶּה אָמְרוּ לוֹ: עֲקִיבָא
נִיחַמְתָּנוּ, עֲקִיבָא נִיחַמְתָּנוּ.

עניי אל ההורים למלפני ולמעבדני. (תהלים קכא, א): מאין יבוא עזרי, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה קתיב ביה (בראשית כד, י): ניקח העבד עשרה גמלים וגו', ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד. רבי חנינא אמר גדוד שלחו. רבי יהושע בן לוי אמר שלח עמו, אלא שעמד עשו ונטלה ממנו. חזר ואמר מה אנא מובד סברי מן בריי, חס ושלום, לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא (תהלים קכא, ב): עזרי מעם ה'. (תהלים קכא, ג): אל יתן למוט רגלך אל יגוים שמרך, (תהלים קכא, ה): הנה לא יגוים ולא יישן וגו', (תהלים קכא, ז): ה' ישמרך מכל רע, מעשו ומלכך. (תהלים קכא, ז): ישמר את נפשך, ממלאך המות. (תהלים קכא, ח): ה' ישמר צאתך ובואך, ויצא יעקב.

(35) זהר חלק א קמז עמוד א. רבי שמעון אמר, נפיק מקללא דארעא דישוראל, דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע. ואזל לרשו אחרא, דכתיב וילך חרנה. (ס"א נפיק ממזרח, דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע, דא שמטה. דנטיל מעומקא עלאה, נהירו דנהיר, ואזיל למערב, דכתיב וילך חרנה, אתר דדינא ורוגזא תמן. רבי יוסי מוקי האי קרא בגלותא, בקדמיתא הוה נחית נהירו מעומקא עלאה ויעקב הוה נטיל ליה, ואזיל לגבי באר שבע.

אור התורה פרשתינו תתנד עמוד א. בזח"א פ' בראשית דף כ"ג ע"ב, דקאי על הגלות שראה צער ודוחק שבסוף ימי הג' וע"ז ביקש ונתן לי לחם כו' ושבתי בשלום אל בית אבי, וכן פ' בשח"ש ע"פ שובי שובי השולמית ד' פעמים שובי כו' ע"ש, השולמית אומה ששלום חי העולמים מתנהג בה כו' אומה שעשתה שלום ביני ובין עולמי, וכ"ה ברבות תולדות ר"פ ס"ו, והיינו כי לפי שישאל ממשיכים גילוי שם הוי' בשם אלקים כמ"ש נר הוי' נשמת אדם כי חלק ה' עמו זרע ברכ ה', וזהו עיקר ענין השלום שלא יומשך ההסתר דשם אלקים כו' וע"כ נק' השולמית ועז"א ושבתי בשלום כו', ושם איתא ג"כ נכנסין לתוכן לשלום כו' וזהו ע"ד מ"ש בד"ה וכל בניך בפ' ורב שלום שמבחי' רב שהוא עשו שאמר יש לי רב יהי' שלום זהו ע"י בניך כשהם בוניך כו', וגם ע"ד משים שלום בפעש"מ ע' ובפמש"מ ט' בד"ה בחודש השלישי בת"א פי יתרו שעסק התורה נקרא עוז ותושיה גורם השלום בין נה"ב ובין נה"א שתהי' הנה"ב בטל לנה"א כו', וכמו שהוא בנפש כך יומשך בעולם וכמארז"ל ע"פ הקול קול יעקב כו', גם פי' נכנסים לשלום ע"ד אנכי ארד עמך כו'.

בראשית רבה פרק סח יג. רבי יהושע בן לוי פתר קריה בגלות, (בראשית כח, י): ויצא יעקב מבאר שבע, האיד מה דאת אמר (ירמיה טו, א): שלח מעל פני ויצאו. (בראשית כח, י): וילך חרנה, האיד מה דאת אמר (איכה א, יב): אשר הוגה ה' ביום חרון אפו. (בראשית כח, יא): ויפגע במקום, (ישעיה ה, ח): עד אפס מקום. (בראשית כח, יא): וילך שם כי בא השמש, (ירמיה טו, ט): אמללה ילדת השבעה וגו'. (בראשית כח, יא): ניקח מאבני המקום, (איכה ד, א): תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. (בראשית כח, יא): וישם מראשיתיו, (ירמיה יג, יח): כי ירד מראשיתכם. (בראשית כח, יא): וישכב במקום ההוא, (ירמיה ג, כה): נשכבה בכשתנו ותכסנו כלמתנו. (בראשית כח, יב): ויחלם והנה סלם, זה חלומו של נבוכדנצר. והנה סלם, זה חלומו של נבוכדנצר, הוא סמל הוא סלם, אותו דין הוא אותו דין. (בראשית כח, יב): מצב ארצה, (דניאל ג, א): אקיימה בבקעת דורא. (בראשית כח, יב): וראשו מגיע השמימה, (דניאל ג, א): רומה אמין שתין פתיה אמין שת. (בראשית כח, יב): והנה מלאכי אלהים, זה חנניה מישאל ועזריה. (בראשית כח, יב): עלים וירדים בו, מעלים בו ומורידים בו, אפזים בו, קפזים בו, שונטים בו. (דניאל ג, יח): ודיע להנא לך מלכא די לאלהך לא איתנא פלחין ולצלם דהבא די הקיימת לא נסגד. (בראשית כח, יג): והנה ה' נצב עליו, אמר להם לחנניה מישאל ועזריה (דניאל ג, כו): עבדוהי די אלהא עלאה פקו ואתו. דבר אחר, והנה מלאכי אלהים, זה דניאל. עלים וירדים בו, ששלה והוציא את בלעז מתוך פיו, הדא הוא דכתיב (ירמיה נא, מד): ופקדתי על בל בכבד והצאתי את בלעז מפיו. שהיה לו תנין אחד לנבוכדנצר והיה בולע כל מה שהיו משליכין לפניו, אמר לו נבוכדנצר לדניאל, כמה כחו גדול שכולע כל מה שמשליכין לפניו. אמר לו דניאל, תן לי רשות ואני מתישו. נתן רשות. מה עשה, נטל תבן והטמין לתוכו מסמרים השליך לפניו ונקבו מסמרים את בני מעיו, הדא הוא דכתיב: והצאתי את בלעז מפיו.

(36) קהלת ב יג. וראיתי אני שגש יתרון לחכמה מן הסכלות פיתרון האור מן החושך:

(38) תנחומה ס"פ תולדות. ונעני שבעה, מהו שבעה. מה שכתוב במקל המשיח, כי מי בז ליום קטנות שבעה אלה. לך נאמר: מי אתה הר הגדול, זה שכתוב בו, וישפט בצדק דלים וגו' (ישעיה יא, ד). והוציא את האבן הראשה וגו' (זכריה ד, ז), מה קתיב אחריו, באדן דקו כהנה וגו', וקתיב: ואבנא די מרת לצלמא הנת לטור רב ומלאת כל ארעא (דניאל ב, לה). לך נאמר: מי אתה הר הגדול. ויכן

עליונות והדכמה משא"כ בחי' מאין יבא עזרי זהו מבחינת שלמעלה מבחי' שמים וזהו עושה שמים וארץ כו' וע' מיתר ע"פ כי אתה נרי הוי והי' יגיה חשכי. דזהו כענין הנ"ל דכי אתה נרי זהו כענין הוי לי בעוזרי ומ"ש והוי יגיה חשוכי זהו כענין מאין יבו עזרי.

הוא בא, דרך הַהָרִים, שְׁנָאֵמֶר: מֶה נָּאוּ עַל הַהָרִים רִגְלֵי מְשֹׁרֵר וְגו' (ישעיה נב, ז). בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל מְסֻתְּפָלִין וְאוֹמְרִים: אֵשָׁא עֵינֵי אֵל הַהָרִים מֵאֵין יְבֹא עֲזָרִי, עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצִין (תהלים קכא, א). אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

39) ברכות ג עמוד א. תנא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: פַּעַם אָחַת הָיִיתִי מְהֻלָּךְ בְּדֶרֶךְ וְנִכְנַסְתִּי לְחוּרְבָּה אַחַת מִחוּרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל. בָּא אֵלַיָּהּ זָכוֹר לְטוֹב וְשֹׁמֵר לִי עַל הַפֶּתַח, (וְהִמָּתִין לִי) עַד שִׁסְיִמְתִּי תַּפְלָתִי. לְאַחַר שִׁסְיִמְתִּי תַּפְלָתִי אָמַר לִי: "שְׁלוֹם עָלֶיךָ, רַבִּי". וְאָמַרְתִּי לוֹ: "שְׁלוֹם עָלֶיךָ, רַבִּי וּמוֹרִי". וְאָמַר לִי: בְּנִי, מִפְּנֵי מֶה נִכְנַסְתָּ לְחוּרְבָּה זוֹ? אָמַרְתִּי לוֹ: לְהִתְפַּלֵּל. וְאָמַר לִי: הֲנִיָּה לָךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ. וְאָמַרְתִּי לוֹ: מִתְּנָא הָיִיתִי שְׁמָא יִפְסִיקוּ בִּי עוֹבְרֵי דְרָכִים, וְאָמַר לִי הֲנִיָּה לָךְ לְהִתְפַּלֵּל תַּפְלָה קְצָרָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: לְמַדְתִּי שְׁאִין נִכְנָסִין לְחוּרְבָּה, וְלְמַדְתִּי שִׁמְתַּפְּלִין בְּדֶרֶךְ, וְלְמַדְתִּי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ מִתְפַּלֵּל תַּפְלָה קְצָרָה. וְאָמַר לִי: בְּנִי, מֶה קוֹל שְׁמַעְתָּ בְּחוּרְבָּה זוֹ? וְאָמַרְתִּי לוֹ: שְׁמַעְתִּי בֵּת קוֹל שְׁמִנְהֶמֶת כְּיוֹנָה וְאוֹמְרָת: "אוֹי לִי שְׁחַרְבְּתִי אֶת בֵּיתִי וְשִׁרְפְּתִי אֶת הִכְלִי וְהִגְלִיתִי אֶת בְּנֵי לְבִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם". וְאָמַר לִי: סִייד וְסִייד רֹאשֶׁךָ, לֹא שָׁעָה זוֹ בִּלְבַד אוֹמְרָת כֶּךָ, אֲלֹא בְּכָל יוֹם נְיוֹם, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אוֹמְרָת כֶּךָ. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אֲלֹא, בְּשָׁעָה שִׁשְׁרָאֵל נִכְנָסִין לְבֵיתִי כְּנִסְיוֹת וּלְבֵיתִי מִדְּרָשׁוֹת וְעוֹנִין "יְהִי שְׁמִיָּה הַגָּדוֹל מְבוֹרָךְ", הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַעֵנֶע רֹאשׁוֹ, וְאוֹמֵר: אֲשֶׁרִי הַמֶּלֶךְ שֶׁמְקַלְסִין אוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ כֶּךָ, מֶה לוֹ לֵאמֹר שֶׁהִגְלָה אֶת בְּנֵיו, וְאוֹי לָהֶם לְבָנִים שְׁגָלוּ מֵעַל שׁוֹלְחַן אֲבִיהֶם.

40) לקוטי תורה שלח נא עמוד א. וכתוב והחכמה מאין תמצא. מכלל שהיא עצמה אינה עדיין בחיי אין. וכמ"ש בזהר ח"ג (קכ"ט א') שזהו ענין מ"ש היש הוי' בקרבנו אם אין פי' אם ההארה הנמשכת להם משם הוי' הוא מבחי' יש שהוא חו"ב או מבחי' אין (כי מה שנמשך בחו"ב שייך בחיי השגה ולכן נקרא יש. משא"כ אין הוא מה דלית מחשבה תפיסא ב') והעיקר הוא ההמשכה כנ"ל.

לקוטי תורה שמע"צ צ עמוד ב. אבל אין יבא עזרי היינו מבחינת רצון העליון. מה שלמעלה מהחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא וזהו הנמשך. ע"י תשובה כו' ולכן נאמר ע"ז אשא עיני בו בחל ראני אראה כן וז"ש ג"כ מעם ה' עושה שמים וארץ דאיתא בפרדס בעה"כ ערך סייעתא דשמיא שהוא הסיוע ישרש המשכתו מהמדות

אגרות קודש

תצילים מקטע דרוש חסידות גוף כתב יד קדשו של ח"ק אדמו"ר זצ"ל